

ВОЛЕЙБОЛЕН ТЕСТ ЗА ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКА ПОДГОТОВЕНОСТ ПРИ ИГРА В ЗАЩИТА

Георги Бирбочук

Национална спортна академия, катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал“

ORCID

Georgi Birbochukov – <https://orcid.org/0000-0002-4607-0974>

РЕЗЮМЕ

Тактическите действия са от голямо значение за победата във волейболните двубои, особено при изравнени технически и физически възможности. В сравнение с мъжкия волейбол, в женския голяма тежест за спечелването на двубоя има играта в защита. Предмет на това изследване е връзката между резултатите от тест „Защита в задно поле при изградена двойна блокада“ и резултати от волейболни срещи. Обект на изследването са тактическите способности на състезателки на българския национален отбор по волейбол до 17 години. В настоящата научна статия е представен тест за определяне на технико-тактическата готовност на състезатели при игра в защита в задно поле при изградена двойна блокада. Сравнени са резултатите от теста и волейболни срещи. Тестирани са 10 състезателки по волейбол на възраст 16 години от националния отбор на България до 17 години, като резултатите са регистрирани чрез видеозаснемане и обработени чрез програмата за статистическа обработка SPSS, като е използван корелационен анализ.

Ключови думи: волейбол, тест, тактика, защита

VOLLEYBALL TEST FOR TECHNICAL-TACTICAL ABILITY FOR GAME IN DEFENCE

Georgi Birbochukov

National Sports Academy „V. Levski“, „Basketball, volleyball, handball“ Department

ABSTRACT

The tactical actions are of great importance for the victory in the volleyball matches, especially when the technical and physical abilities are equal. In comparison with men volleyball, in the women big part for the winning comes to the game in defense. Subject of this research is the connection between the results of test “Defense in the back field with built double block “ and results from volleyball games. Object of the research is the tactical abilities of players in the national volleyball team U17. In this scientific article is presented a determination test for technical- tactical qualification for players in defense in the back field with built double block. We compared the results from the test and from volleyball games. Ten players were tested at the age of 16 from the Bulgarian national team u17 and the results were registered trough video recording and processed with a program for statistical processing- SPSS, with the use of correlation analysis.

Keywords: volleyball, test, tactic, defense

ВЪВЕДЕНИЕ

Играта в защита е с фундаментална роля при определяне на победителя във волейболните срещи между женски отбори. При различията между половете по отношение на забиването Forthomme and Corisier (2005) установяват, че скоростта на топката при забиване на мъжете варира между 61,2 и 112,3 км/ч, докато при жените стойностите са по-ниски, средно между 45,8 и 82,5 км/ч. Тази разлика се изразява и във възможностите за контраатака при двата пола (Palao, et al., 2005; Zetou, et al., 2007; Bergeles, et al., 2009). При жените играта в защита е много по-достъпна и затова женският волейбол е с повече успешни прояви в защита.

Тактиката е творческо избиране и прилагане на средства, способности и форми за успешна игра с противника (Михайлов, Андонов, 2016). На волейболната игра е вътрешно присъща борбата между нападението и защитата. Нападението цели да внесе неопределеност в противника, да го затрудни и така по-лесно да бъде надигран. Защитата, обратно, цели да отнеме неопределеността, да я минимизира и така да се противопостави на нападението (Михайлов, 2017). Тактическите умения са дефинирани като „изборите и действията на играчите в състезанието, които имат за цел да спечелят предимство срещу противниковия отбор или играч“ (Martens, 2012). Съгласуването на индивидуалните и колективните действия изисква бърза и точна ориентация на играчите, способства за усъвършенстване на мисловните процеси, повишава силата и подвижността на нервните процеси и бързината на двигателната реакция (Антонова, 2015).

Тактиката на игра в защита в задната част от полето е трудна, но и атрактивна игра на отбиване на топката с ръце и тяло. Това не е чист самостоятелен акт на защитника, а предпоставка от множество решения, в което участва и блокадата. Може да се каже, че успешната защита във волейбола зависи много от правилно изградения блок. Съществува взаимодействие между двата елемента, но има и самостоятелно действие на защитника в задно поле, зависещо от ръцете на блокиращите (Михайлов, 2017). В зависимост от мястото, което заема в крайната фаза на защитата, и в зависимост от конкретните тактически задачи, произтичащи от отборните действия в защита, състезателят е длъжен да се придвижи и да заеме позиция за игра с топката. Изискванията към защитника не са само да отрази топката, но и да я насочи в подходящо място за последваща игра на съотборниците си (Михайлов, 2017).

МЕТОДИКА

Целта на изследването е да се определи до каква степен тестът отразява представянето на състезателките по време на реален мач.

Предмет на изследването е връзката между резултатите от тест „Защита в задно поле при изградена двойна блокада“ и резултатите от волейболни срещи.

Обект на изследването са тактическите способности на състезателки на българския национален отбор по волейбол до 17 години.

Методи на изследването:

1. Спортнопедагогическо тестиране:

Волейболен тест за определянето на тактическата подготвеност на състезателките при игра в защита в задно поле

Тест: „Защита в задно поле при изградена двойна блокада“

Целта на теста е да определи технико-тактическата подготвеност на състезателките при игра в защита в задно поле. Треньорът застава зад играещите в защита и показва с ръка от коя зона ще се изпълни действието на противника. Когато треньорът даде сигнал, Т-треньорът от дадената зона забива топка към защитника, а състезател изпълнява имитационно блокада, с която да определи позицията на защитника в игрището. Изпълняват се 20 забивания, като треньорът редува зоните на случаен принцип. Всеки състезател играе в зоната си за защита. Отчитат се положителните и отрицателните отигравания при игра в защита.

- Тактика:

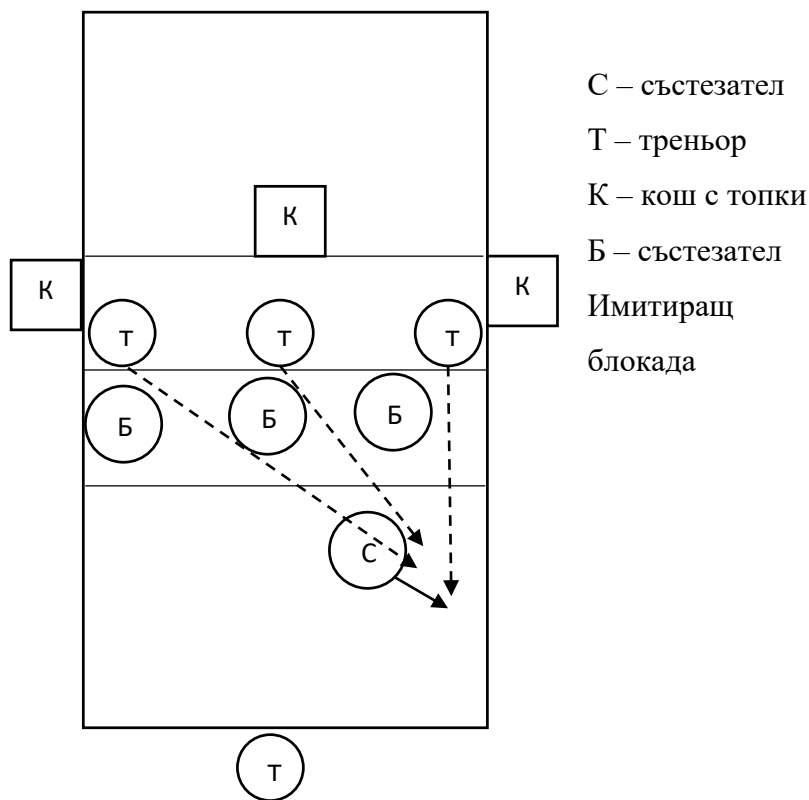
Положителни (+) – заставане на правилното място

Отрицателни (=) – заставане на грешно място

- Техника:

Положителни (+) – подаване на топката на правилното място

Отрицателни (=) – насочване на топката на грешно място

Фигура 1. Защита в задно поле при изградена двойна блокада

2. Видеозаснемане за регистриране на резултатите и изпълнители – състезателки по волейбол от националния отбор на България до 17 години.
3. Математико-статистически методи: корелационен анализ

РЕЗУЛТАТИ

Тестирани са 10 състезателки от националния отбор на България до 17 години, след 3 дни са изиграни три срещи срещу националния отбор на Италия до 17 години при отчетени същите показатели. Данните са обработени с програма за статистическа обработка SPSS, като е използван корелационен анализ.

Таблица 1. Средни стойности на резултатите от тестирането и изиграните мачове

	Техн. +	Техн. -	Техн. + %	Такт. +	Такт. -	Такт. + %
Тест	10	10	50	16	4	80
Мач	12	12	50	17	7	70

В Таблица 1 се виждат резултатите от тестирането и изиграните мачове. И при тестирането, и при изиграването на мачовете състезателките са показали един и същ процент на отиграване в защита при добре изградена двойна блокада (50%). Правилното тактическо отиграване по време на тестирането е 80%, като по време на мачовете е 70%.

Таблица 2. Корелационен анализ

	Тест техн. +	Тест техн. -	Тест такт. +	Тест такт. -	Мач техн. +	Мач техн. -	Мач такт. +	Мач такт. -
Тест техн. +								
Тест техн. -	-1,000**							
Тест такт. +	-,555	,555						
Тест такт. -	,555	-,555	-1,000**					
Мач техн. +	,966*	-,966*	-,515	,515				
Мач техн. -	-,966*	,966*	,515	-,515	-1,000**			
Мач такт. +	-,234	,234	,768	-,768	-,054	,054		
Мач такт. -	,234	-,234	-,768	,768	,054	-,054	-1,000**	

В Таблица 2 виждаме, че връзките между техническите отигравания по време тестирането и по време на мачовете имат много висока корелация. При връзките между тактическите действия по време на тестирането и по време на мачовете то е с висока корелация.

ДИСКУСИЯ

В настоящото изследване, базирайки се на волейболната игра, беше пресъздадена реална волейболна ситуация, която бе превърната в тест. Състезателите бяха поставени в изолирана игрова ситуация, в която ще се разбере до каква степен са усвоили тактическите задачи, поставени от треньора, и уменията им да се защитават, когато се забива топка покрай добре изградена двойна блокада в задно поле. И до каква степен този тест може да покаже резултатите, които ще демонстрират състезателите по време на сходна ситуация срещу реален противник във волейболен мач.

Резултатите от корелационния анализ доказват, че представеният тест за игра в защита при двойна блокада е показателен за представянето на състезателките на българския национален отбор до 17 години в защита. Много високата корелационна връзка при отчитането на играта в защита от техническа гледна точка доказва, че тестът е показателен за играта в защита по време на мач от техническа гледна точка. При тактическия аспект на играта в защита корелационната връзка е висока, което ни казва, че все пак по време на мач има странични влияния върху състезателките, които им пречат да се представят по същия начин, както са се представили по време на тренировъчното тестиране.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. Тестът е показателен за технико-тактическото представяне на състезателките по време на мач.
2. Върху тактическото представяне на състезателките влияят повече външни фактори, отколкото върху техническото им.
3. Тестът може да се използва за селектиране на състезателки.
4. Тестът може да се използва за контрол върху тренировъчния процес.

ЛИТЕРАТУРА

Антонова, В. (2015). *Оптимизиране на началното обучение по волейбол*. Монография. Бolid инс. // Antonova, V. (2015). *Optimizirane na nachalното obuchenie po voleibol*. Bolid ins.

Михайлов, М., Андонов, Х. (2016) *Теория и методика на спортната тренировка. Ръководство за семинарни упражнения*. Бolid инс, София. // Mihaylov, M., Andonov, H. (2016). *Teoriya i metodika na sportnata trenirovka. Rakovodstvo za seminarni upraznenja*. Bolid ins, Sofia.

Михайлов, Д. (2017). *Волейбол*. НСА ПРЕС. // Mihaylov, D. (2017). *Voleibol*. NSA PRES. Martens, R. (2012). *Successful Coaching*. Champaign, IL: Human Kinetics.

Bergeles, N., Barzouka, K., & Nikolaidou, M. (2009) Performance of male and female setters and attackers on Olympic-level volleyball teams. *International Journal of Performance Analysis of Sport*.

Forthomme, B., & Corisier, J. (2005) Factors correlated with volleyball spike velocity. *The American Journal of Sport Medicine*.

Palao, J., Santos, J., & Ureña, A. (2005) The effect of setter's position on the spike in volleyball. *Journal of Human Movement Studies*.

Zetou, E., Moustakidis, A., Tsigilis, N., & Komninakidou, A. (2007) Does effectiveness of skill in complex I predict win in men's Olympic volleyball games? *Journal of Quantitative Analysis in Sports*.

Автор за кореспонденция

Георги Бирбочуков

Национална спортна академия
катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал“

E-mail georgibirbi@yahoo.com